

Tweet 0 Like 12 Share 0

Daria GHIU

Geta Brătescu: o artă esopică

◀ Poza 1 din 2 ▶

Clădirea din Calea Moșilor nr. 62-68, din București, o anexă a Muzeului Național de Artă Contemporană, găzduiește din octombrie 2011 două spații de artă, cu sprijin logistic și financiar oferit de MNAC. La primul etaj e Spațiul Platforma, coordonat de Simona Dumitriu, istoric de artă. La etajul al doilea este Salonul de Proiecte, inițiativă a Magdei Radu (curator, istoric de artă) și a Alexandrei Croitoru, artist vizual. Platforma e mai degrabă un spațiu de autor, Simona Dumitriu lucrează cu studenții de la Universitatea de Arte, cu artiștii foarte tineri, în proiecte-laborator: se pun multe întrebări, se fac workshop-uri, iar artiștii răspund cu lucrări-fulger. Evenimentele se succed cu viteză și lasă în urmă multe alte întrebări deschise. Proiectul în desfășurare acum - „Deschis pentru inventar” - e delicat, complicat de abordat: ce facem cu o întreagă moștenire artistică, arta oficială - comandă de Partid?

Salonul de Proiecte, un etaj mai sus, are aerul unei platforme mai așezate: pornind de la faptul că în general artiștii tineri nu sînt susținuți, Salonul și-a propus să fie în primul rînd un spațiu de producție pentru aceștia, investind în lucrări noi. A realizat în primul an două expoziții mari cu artiști tineri, în urma unui apel public de proiecte, dar și trei expoziții cu artiști consacrați (Ion Grigorescu, Daniel Knorr sînt doar două nume), creîndu-se astfel un „context generațional mai larg”.

De parte de arta oficială

Pe 25 octombrie, Salonul de Proiecte a deschis expoziția „Geta Brătescu: Atelierele artistului”, curatoriata de Magda Radu. O expoziție de muzeu - realizată totuși într-o anexă a acestuia, într-un spațiu tînăr - ar putea surprinde. După ce o vezi, te gîndești că o asemenea plasare atrage atenția asupra faptului că o artistă atît de complexă precum Geta Brătescu nu poate fi ușor clasificată și așezată în cadre fixe. Vorbim de o extraordinară mobilitate artistică. Născută în 1926, Geta Brătescu este o reprezentantă importantă a avangardei postbelice, a cărei personalitate - poate de aceea greu de definit - este rezultatul studiilor deopotrivă la Facultatea de Litere și Filosofie (cu un profesor ca G. Călinescu) și la cea de Arte, cu un mentor precum Camil Ressu. Scriitoare (*Atelier vagabond*, *Atelier continuu* sau extraordinara sa privire asupra Italiei, în *De la Veneția la Veneția* sînt doar cîteva titluri), ilustratoarea printre altele a lui *Faust* în traducerea lui Șt. Aug. Doinaș, director artistic al revistei *Secolul 20*, Geta Brătescu a fost și o prezență în expozițiile de artă înainte de 1989. Referitor la acest aspect, Magda Radu scrie într-un eseu pe care i-l dedică artistei: „Geta Brătescu nu s-a considerat o victimă și nici nu a activat în opoziție sau în marginea sistemului artistic, dar s-a ținut departe de arta oficială. Ea a funcționat după o logică afirmativă și a căutat să-și desfășoare activitatea ținînd cont de condițiile unui context dat: a expus cu regularitate, «și-a văzut de treabă», a continuat să lucreze netulburată...”

Expoziția deschisă la Salonul de Proiecte vine într-un moment cînd la nivel internațional are loc un fenomen de recuperare a Getei Brătescu, apărut doar în anii din urmă. Chiar acum artista este prezentă într-un show de mari proporții la Tate Modern („A Bigger Splash: Painting after Performance”) și recent lucrări ale sale au fost expuse în Trienala de la Paris, în Bienala de la Istanbul, la New Museum (New York) și la Frieze Masters, tîrg de artă londonez. În acest context - căruia i se adaugă cel românesc: expoziția „Resurse”, cu Ion Grigorescu la MNAC în 2007, și „Lucrul, Imaginea, Semnul”, la Ivan Gallery în 2011 - „Atelierele artistului” reușește să învingă cronologii, împărțiri pe genuri și medii de expresie.

Portret interior al artistului

„Geta Brătescu: Atelierele artistului” depășește discursuri limitative și de putere, discursuri feministe, politice, intrări forțate în canoane totalizatoare. Curatoarea indică un singur traseu, cel mai generos și neabuziv: cel al mediilor de lucru, pe cît de fizice, pe atît de imateriale, creații imaginare. Atelierul artistei, spațiul industrial în care a lucrat (cazangeria, tipografia) și topografia spațiului mediteranean, sursă primară pentru seria intitulată *Medeea*. Curatoarea alătură primelor două spații concrete pe cel de-al treilea, aflat la polul opus, tocmai pentru a ne avertiza asupra modului de lucru al artistei: fiecare spațiu pe care îl ocupă cu prezența sa este dublat de un spațiu mental, și invers - un spațiu mitic devine prezent, material, prin cartografierea lui. Aceste medii de lucru devin un cadru perfect pentru observarea unui complex proces de transmedialitate: de la desen la tapiserie, video, litografie, fotomontaj, colaj, obiect. Vizitatorul este prins într-un raccourci curatorial, în care imaginea atelierului ocupă fiecare secvență din expoziție ca matrice pentru un portret interior al artistului, o intrare în intimitatea artistică.

Lucrarea video *Atelierul* (1977) e însoțită de scenariul aceluiași film, precum și de elemente din film extrase și plasate în sala de expoziție - precum *Cutia lui Pafnutie*. Spațiul industrial devine pentru artistă un mod de a descompune realitatea în detalii și de a reflecta asupra posibilităților formelor, așa cum se întîmplă în seria *Regula cercului, regula jocului* (1985): 12 colaje dada - textil și tempera pe hîrtie - asamblate după regulile hazardului, în forma cercului.

O linie roșie, sinuoasă

Văzute ca un tot, lucrările selectate în expoziție sînt imaginea unui tip de supraviețuire artistică în perioada comunistă, bazată nu pe negare sau retragere, ci pe creație, ca un motor pozitiv care poate fi pornit în orice moment, oriunde ești. Cu ajutorul lui Esop (prezent în 12 litografii din 1967), sclavul înțelept și șiret, pe care artista îl ia ca *alter ego* și muză de sex masculin, Geta Brătescu e liberă să se exprime artistic; asocierea Bibliei cu mitologia într-o serie de desene din 1974 este unicul mod prin care ea chiar poate desena scenele biblice. În 1980, creează *Ipostazele Medeei* - desene în textil cu mașina de cusut. De ce tocmai Medeea, celebră pentru uciderea propriilor copii? O metodă de rezistență culturală, arta Getei Brătescu constă în primul rînd în trasarea unui spațiu generos pe care îl poate popula în orice moment cu diferite personaje. E ca și cum în orice moment ea își poate instala propriul atelier, propria lume mitică. „A vedea e sinonim cu a poseda”, scrie artista în *Atelier continuu*. În expoziție, te urmăresc cei doi ochi ai artistei: *Călătorul* (1977) este un obiect multifuncțional, scaun pliant și baston în același timp, cu doi ochi de pază, lipiți pe el.

Cele mai recente lucrări ale artistei lasă deoparte orice referință culturală, devenind atelier pur mental, perpetuu. *Jocul formelor* (2009) este o coregrafie abstractă făcută doar din mișcarea foarfecii. *The Crazy line* (2012) pare lucrarea unui seismograf, o linie roșie, sinuoasă, pe o fișe de hîrtie care urcă de-a lungul zidului, în sus, împotriva legilor gravitației. Artă e opera hazardului vieții.

„Geta Brătescu: Atelierele artistului” este o călătorie în timp și spațiu - cu un hiatus de 20 de ani, între 1985 și 2009 - și astfel nu are punct terminus, ci doar puncte de plecare, spre o citire atentă a opereii unui artist care a lucrat continuu timp de peste șase decenii. Un artist care trebuie citit cu grijă, nuanțat. Expoziția va fi prezentată într-o formă extinsă la MUSAC - Museo de Arte Contemporáneo de Castilla y León (Spania) în perioada 9 martie - 9 iunie 2013.

Daria Ghiu este critic de artă.

Foto: Ș. Sava

Ofertă Specială RENAULT CLIO

Clio Life la 8,400€ prin Programul Rabla 2015. Înscrie-te aici pentru Ofertă!

Like { 12

Share { 12

Aparut in Dilema veche, nr. 460, 6-12 decembrie 2012

0 comentarii 1561 vizualizări

© Toate drepturile rezervate Adevărul Holding 2011

Știri

[Adevărul](#)
[Adevărul.es](#)
[Adevărul.it](#)
[Adevărul Moldova](#)
[Click!](#)
[Foreign Policy](#)

Femei

[Click! pentru Femei](#)
[Click! Sănătate](#)
[OK! Magazine](#)
[Click! Poftă Bună](#)

Servicii

[AdevărulShop](#)

Știință și cultură

[Historia](#)
[Dilema veche](#)
[Știință și tehnică](#)

Aplicații mobile

[Adevărul iPhone](#)

Soluție implementată de Tremend

